

Mogućnosti unapređenja ribarstva u Ohridskoj kotlini

Iako su prisutna veoma opširna naučna saznanja o ribarstvu na Ohridskom jezeru, neiscrpane mogućnosti za proizvodnju visokokvalitetne ribe i ribljeg mlada u ovoj kotlini nisu racionalno, a još manje optimalno iskorišćene.

Ohridska kotlina, ova retka i čudna oaza iskonskih lepota, obiluje visokokvalitetnom vodom. Nepresušni izvori u blizini manastira Sv. Nauma, kod Studenčišta, Crni Drim kao i Ohridsko jezero sa svojom površinom od 350 km², sa 530×10^6 m³ vode i sa vrlo povoljnim hidrografskim i hidrološkim prilikama, daju široku mogućnost za primenu savremenih metoda za unapređenje i korišćenje prirodnih resursa u pravcu intenzivne proizvodnje većih količina kvalitetne ribe u veštačkim uslovima. Iskorišćavanje ovih mogućnosti je u punoj saglasnosti sa nastojanjima na svim nivoima u SRM za veću proizvodnju riba i za njenu veću zastupljenost u ishrani stanovništva.

I pored pojedinih nastojanja za aktiviranje ove privredne delatnosti, radne organizacije neposredno angažovane za proizvodnju riba i ribljeg mlada, kao i skupštine opština Ohrid i Struga nisu pokazali i ne pokazuju dovoljnu zainteresovanost. Do sada su učinjeni izvesni individualni koraci u ovom pravcu u okviru Hidrobiološkog zavoda, međutim i u ovoj organizaciji prisutna su neslaganja u pogledu proširivanja naučnih istraživanja u pravcu praktične primene već stečenih saznanja i iskustava.

Sl. 1. Pogled na izvore kod manastira Sv. Nauma

Sl. 2, 2a i 3. Istek izvorske vode kod manastira Sv. Nauma u Ohridsko jezero.

Sl. 4. Istek Crnog Drima iz Ohridskog jezera kod Struge.

U blizini manastira Sv. Nauma nalaze se izvori sa relativno stalnim protokom vode i akumulacija sa površinom od 0,342 km². Na bazi dosadašnjih istraživanja ustanovljeno je, da vrelo ima vrlo stabilan vodostaj — nezavisan od vodostaja Ohridskog jezera. Njegove maksimalne oscilacije, praćene u toku 11 godina, nisu veće od 21 cm, dok su srednje svega 4—10 cm. Na osnovu višegodišnjih merenja ustanovljeno je da je protok ovih izvora cca 6 do 8,47 m³/sek., brzina protoka 0,70 do 1,68 m/sek. i visinska razlika od nivoa Ohridskog jezera 20—70 cm. Temperatura vode u toku godine varira od 7,2 do 12,8° C, a srednja vrednost iznosi 11,3° C. U sanitarnom pogledu voda je uvek čista, veoma prozirna, nema suspendiranih čestica i uvek je zasićena kiseonikom. Na bazi dosadašnjih iskustava iz oblasti ribogojstva može se reći da je kvalitet vode u optimalnim granicama za odgoj ohridske pastrmke. Sa ovim količinama vode mogle bi se proizvesti nekoliko stotina tona pastrmki.

Prostornim planom Ohridsko-prespanskog regiona ovaj lokalitet, kao najatraktivniji, zamišljen je kao poslednja rezerva. Iz ovih razloga mišljenja smo, da se ne planiraju nikakve veće tehničke i hidrobiološke intervencije u prirodnoj akumulaciji, već preporučujemo, da se u slobodnim poljoprivrednim prostorima jugoistočno od akumulacije izgrade betonski ribnjaci ili montiraju instalacije za kavezni odgoj pastrmki sa kapacitetom koji odgovara protoku vode. Ove vode, uz prethodno pročišćavanje ponovo bi doticale u prirodnu akumulaciju ili bi se ulivale direktno u Ohridsko jezero.

Izvori kod mesta nazvanog Studenčista imaju manji protok vode. Oni se do sada koriste za snabdevanje grada pitkom vodom, kao i za obavljanje veštačkog mresta ohridske pastrmke u mrestilištu Hidrobiološkog zavoda. Deo ovih voda nekontrolisano i bez prethodnog iskorišćavanja ulivaju se u Ohridsko jezero. Do sada nisu preduzeta sistematska merenja, zato i nisu poznate tačne količine ovih voda, međutim više je nego sigurno da protok nije manji od 500 l/sek. Kvalitet ovih voda u svakom pogledu je sličan onom sa izvorišta kod Sv. Nauma. Sa ovim količinama vode u betonskim ribnjacima ili kavezima, koji bi se instalirali

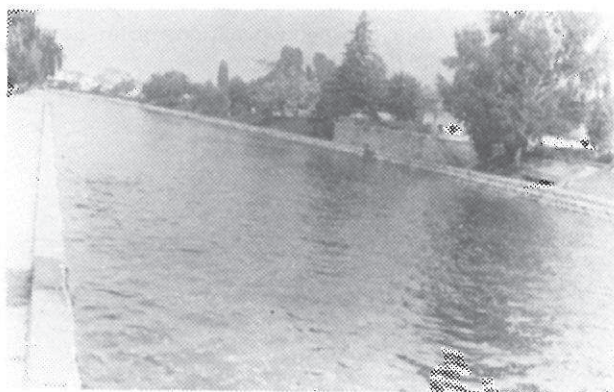
u neposrednoj blizini Hidrobiološkog zavoda, mogle bi se proizvesti više od 30 000 kg pastrmki.

Zakonom o zaštiti Ohridskog, Prespanskog i Dojranskog jezera, kao i Zakonom o ribarstvu zabranjena je svaka introdukcija novih vrsta riba, zato bi se na ovom terenu obavljao odgoj ohridske pastrmke. Trebalo bi očekivati da efekti prirasta budu u početku nešto manji od prirasta kalifornijske pastrmke, ali tokom vremena selektirao bi se matični materijal od koga bi se obezbedila redovna proizvodnja konzumne ribe. Uostalom, naš optimizam za uspešan odgoj ohridske pastrmke u veštačkim uslovima je potpuno osnovan zato što su pre više godina u SAD sa istom vrstom postignuti odlični prinosi.

U sklopu iznetih mogućnosti leži i trajno rešenje stalnog i intenzivnog poribljavanja Ohridskog jezera sa mlađem starije dobi. Sa ovakvim poribljavanjem jezera postižu se mnogo bolji i racionalniji efekti, zato što procenat preživelih riba do konzumne veličine je nesagledivo veći. Sa ovakvim prilazom mogu se obezbediti i neograničene količine mlađa za trajno, organizovano, planirano i naučno osnovano poribljavanje pastrmskih voda SR Makedonije i drugih regiona SFRJ.

Ribolov na Ohridskom jezeru je pre svega sezonski i u jeku turizma količine ulovljenih pastrmki su više nego nedovoljne. Zatim, Zakonom o ribarstvu sportski ribolov je ograničen na dvadesetak dana u godini i gostima su ograničene mogućnosti za sportski ribolov.

I ovaj je problem rešljiv zato, što fiziografske karakteristike jezera omogućuju uskladištenje većih količina žive ribe za duži period. U ovom cilju mogu se adaptirati zimovnici ili veći kavezni u kojima bi se ulovljena riba, iz bilo koje sezone, mogla čuvati i prihranjivati. Na ovom principu mogli bi se napraviti i posebni rezervari u kojima bi sportski ribolovci, uz adekvatnu kompenzaciju mogli da love bez ikakvih vremenskih ograničenja.

Sl. 5. Crni Drim kroz Strugu

Gornjim tokom Crnog Drima protiču ogromne količine visokvalitetne jezerske vode. Uz neke tehničke adaptacije te vode se mogu koristiti za kavezni odgoj jegulje i šarana. Ne bi trebalo da se zanemaruju i

Sl. 6. Istek izvorišta »Šum« kod Struge.

Sl. 7. Sporedni istek izvorišta »Šum«

Sl. 8. Istek izvorišta kod sela Vevčani u blizini Struge

moгуćnosti koje pruža vrelo »Šum« u blizini Struge. Ovde su nabrojani samo neki ribarstveni atributi, koje nudi ohridsko-struško podneblje. Međutim, dale-

ko smo od toga da smo otkrili sve potencijalne šanse šireg područja Ohridskog jezera.

Dr Ivan Čado